

20 361

Suriname

Nr. 239

Verslag van een werkbezoek van een delegatie uit de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken aan Suriname van 4 tot en met 8 juli 2026

Vastgesteld 7 september 2026

De leden Van der Werf (D66) en Struijs (50PLUS) hebben van 4 tot en met 8 juli 2026 een werkbezoek gebracht aan Suriname. De leden hebben dit werkbezoek afgelegd uit hoofde van hun benoeming tot rapporteur Suriname, namens de commissie voor Buitenlandse Zaken. Het doel van het rapporteurschap is om de informatiepositie van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken over actuele ontwikkelingen in Suriname te versterken. Daarbij verkennen de rapporteurs welke kansen en uitdagingen er zijn op beleidsterreinen die van belang zijn voor de bilaterale relatie tussen Nederland en Suriname, zoals rechtsstaat, handel, grondstoffen, duurzame samenwerking, economische ontwikkeling en digitale soevereiniteit. Op basis van gesprekken en een verkennend werkbezoek brengen zij hun bevindingen terug aan de commissie, zodat deze kunnen worden benut bij toekomstige Kameractiviteiten.

In onderstaand verslag wordt een samenvatting gegeven van het bezoek. Het volledige programma van het werkbezoek is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

De delegatie dankt alle gesprekspartners en degenen die betrokken zijn geweest bij het organiseren van dit werkbezoek (in het bijzonder de medewerkers van de Nederlandse ambassade in Paramaribo). De goede begeleiding van de delegatie heeft in belangrijke mate bijgedragen aan het welslagen van het werkbezoek.

De delegatieleider,
Van der Werf (D66)

De adjunct-griffier van de vaste commissie,
Dekker

De kenniscoördinator van de vaste commissie,
De Roy van Zuijdewijn

Zaterdag 4 juli

De delegatie begon het werkbezoek bij aankomst in Paramaribo met een briefing door de plaatsvervangend ambassadeur van Nederland in Suriname, dhr. Bierkens, en de Nederlandse politieattaché, dhr. Teuns. Tijdens de briefing werd de delegatie bijgepraat over onder andere de politesamenwerking tussen Suriname en Nederland en de stand van zaken van het nieuwe Makandra-programma. Tevens hebben de leden een algemeen beeld gekregen van de huidige politieke situatie binnen Suriname.

Zondag 5 juli

Op zondag stond het werkbezoek in het teken van een ontvangst bij Museum Bakkie. Museum Bakkie is gevestigd op Plantage Reynsdorp (Bakkie), een voormalige Koffieplantage. De delegatie heeft met ontwikkelaar de heer Bas Spek en mevrouw Marsha Mormon (nazaat/erfgename/plantage-ontwikkelaar) gesproken over de historische context van het museum en de plantage waarop het museum gebouwd is, evenals over de verschillende andere plantages die bestonden langs de Commewijne- en Surinamerivier. Museum Bakkie heeft een unieke collectie van geschiedkundige stukken over de plantage, archeologische vindplaatsen, de Warappakreek en bijzondere gebeurtenissen rond de plantage.

Maandag 6 juli

De delegatie begon op maandag met een gesprek en ontvangst bij de Voorzitter van De Nationale Assemblée (DNA), de heer Ashwin Adhin. De delegatieleider Van der Werf stelde voorop dat het rapporteurschap vooral dient als een uitgestoken hand en voortkomt uit interesse om meer te leren over Suriname. De delegatie hoopt de reeds bestaande samenwerking tussen Suriname en Nederland verder te kunnen verbreden. Tijdens het gesprek kwamen verschillende onderwerpen aan de orde, waaronder de Toescheidingsovereenkomst, de Surinaamse diaspora in Nederland en het Makandra-programma. Het Makandra-programma is een bilateraal samenwerkingsprogramma tussen Nederland en Suriname dat in 2021 van start ging en dat deze zomer een vervolg zal krijgen. De Voorzitter gaf aan dat het eerste programma te gefragmenteerd was. Er zou volgens hem in het tweede programma meer focus moeten liggen op het vak- en beroepsonderwijs. Studenten en werknemers zouden in staat moeten zijn zich aan te passen en om te scholen.

Vervolgens vond er een gesprek plaats met de president van Suriname, mevrouw Jennifer Simons. De president gaf aan dat er vorig jaar, onder andere naar aanleiding van het bezoek van minister-president Schoof en de Koning, met de regering is besproken dat de samenwerking met Nederland verder zou worden uitgebreid op basis van wederzijdse samenwerking en belangen. Suriname heeft volgens de president een aantal uitdagingen, waaronder de problemen die veel Surinamers ervaren bij het aanvragen van een visum voor Nederland. Volgens de president is er meer snelheid nodig. President Simons gaf aan dat Suriname een verzoek zal gaan indienen bij de Europese Commissie om de visumplicht voor Surinamers te laten vervallen. Ook kwam de samenwerking op het gebied van onderwijs aan de orde. De president zou graag willen kijken of er meer samenwerking mogelijk is op het gebied van hoger onderwijs en de (tijdelijke) uitwisseling van leerkrachten. Tot slot is gesproken over de prioriteiten van het nieuwe Makandra-programma. Voor de president bestaan de prioriteiten uit het weerbaarder maken van de Surinaamse economie, investeringen in het beroepsonderwijs en omscholingsmogelijkheden en de versterking van de rechtstaat. De delegatie benadrukte dat er, sinds de aantreding van het nieuwe Nederlandse kabinet, meer elan in de samenwerking tussen Nederland en Suriname is.

Daarna volgde een gesprek met de Surinaamse counterpart van de delegatie: de commissie voor Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking van de DNA. Ook tijdens dit gesprek kwamen de problemen met het aanvragen van een visum voor Nederland aan de orde. Het duurt erg lang om een visum aan te vragen en de kosten zijn hoog.

Bij afwijzing krijgt men ook het geld niet terug. Daarnaast is er gesproken over het vrijgeven van de dossiers die gaan over de staatsgreep in Suriname. De voorzitter van de commissie, de heer Ebu Jones, besprak dit onderwerp twee jaar geleden ook toen de commissie Buitenlandse Zaken op bezoek was, en noemt het vrijgeven een positieve stap. Ook is er gesproken over de kosten van de vliegtickets naar Nederland en de eventuele kennisuitwisseling op het gebied van landbouwexpertise, dijken en behoud van monumentale gebouwen. Tot slot is er gesproken over studenten in Suriname die, na hun studie in Nederland, niet terugkomen. De delegatie sloot het gesprek af door aan te geven dat de commissie BIBIS van harte welkom is om de Tweede Kamer te bezoeken.

Vervolgens sprak de delegatie met mevrouw Liliane Castilleja-Vargas, senior specialist Suriname van de Inter-American Development Bank (IDB). De IDB richt zich vooral op leningen voor specifieke projecten. De IDB is de grootste investeerder in Suriname. De IDB heeft voor de nieuwe landenstrategie een overzicht gemaakt van de belangrijkste ontwikkelingspunten voor Suriname, waarin onder andere uitdagingen zijn benoemd en voorstellen om deze aan te pakken. Tijdens deze briefing kreeg de delegatie een breder beeld van de huidige stand van zaken van de Surinaamse economie. Zo heeft bijvoorbeeld bijna de helft van de Surinaamse bevolking te maken met een vorm van armoede. De IDB ziet institutionele capaciteit als een grote uitdaging binnen de Surinaamse overheid: het geld vanuit de olie- en gasindustrie moet op een verantwoorde manier via de overheid bij de bevolking terecht gaan komen. Fiscale regels en een passend public management framework zijn hiervoor van groot belang.

Daarna stond een gesprek met mevrouw Simone Koole, directeur van het Centrum voor Democratie en Rechtspleging, op het programma. Het Centrum richt zich op het bevorderen van de kwaliteit van rechtspleging en het informeren van burgers en adviseren van de DNA over democratie en rechtsstaat. Ook begeleidt het Centrum wetgevingstrajecten die lopen bij de DNA. Dit doet het Centrum op basis van objectieve en apolitieke adviezen en begeleiding. Er is veel samenwerking met Nederland, waaronder met het Openbaar Ministerie en het Studiecentrum Rechtspleging (SSR).

Ook sprak de delegatie met de vicepresident van Suriname, Gregory Rusland. De vicepresident benadrukte dat hij veel waarde hecht aan een relatie die is gebaseerd op wederzijds respect, gelijkwaardigheid en gedeelde belangen. Suriname staat open voor intensievere samenwerking op terreinen die bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van beide landen. Thema's die in het gesprek aan bod kwamen waren expertise-uitwisseling op het gebied van landbouw, havenontwikkeling en onderwijs.

Tot slot sprak de delegatie deze dag met onder andere de president en vicepresident van het Surinaamse Hof van Justitie. Het gesprek ging onder andere over de rechtsstaat in Suriname en de hervormingen die plaatsvinden en de samenwerking met de rechtspraak in Nederland. Het Hof van Justitie is momenteel bezig met het aannemen en opleiden van een groot aantal nieuwe rechters. Daarnaast bouwt het Hof hun kennis en expertise rondom corruptiemaatregelen nader op.

Dinsdag 7 juli

Op dinsdag 7 juli bezocht de delegatie de Surinaamse Brouwerij. De Surinaamse Brouwerij is onderdeel van Heineken en zit al 71 jaar in Suriname. De delegatie sprak over de uitdagingen die bestaan bij het ondernemen in Suriname alsmede de kansen die gaan komen door de aankomende olie- en gaswinningen. Eén van de uitdagingen waar het bedrijf voor staat is het tegengaan van de illegale import van drank. Dit is ook voor de overheid een uitdaging, omdat zij hierdoor een groot deel van de importtarieven op drank niet ontvangt. De Surinaamse Brouwerij hanteert als een van de leidraden de zinsnede “Brew a better world” en probeert hieraan bij te dragen via meerdere programma’s. Zo krijgen vijftien kansarme jongeren via het Learning for life programma de mogelijkheid om een half jaar te studeren en stage te lopen in de horecasector om daarna een vast contract te krijgen.

In de middag heeft de delegatie een gesprek gevoerd met mevrouw Iris Sandel, werkzaam bij het ministerie van Financiën, en mevrouw Miriam Mac Intosh, werkzaam bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. Beiden zaten tevens in de stuurgroep van het eerste Makandra-programma en hebben jarenlange ervaring binnen de betreffende ministeries. Zij benadrukten dat de verwachte inkomsten uit de olie- en gasindustrie waarschijnlijk veel positieve effecten zullen hebben, maar dat het noodzakelijk blijft om in te zetten op diversificatie buiten deze sectoren. Capaciteitsversterking binnen verschillende sectoren blijft een aandachtspunt. Zo werd ook mogelijke uitbreiding van de export van landbouwproducten genoemd. Jongeren zouden beter betrokken moeten worden, zodat bijvoorbeeld de digitalisering van de overheid gestimuleerd kan worden.

Daarna had de delegatie een afspraak met de minister van Justitie en Politie, de heer Harish Monorath. Ook aanwezig waren onder andere de korpschefs van de politie en het korpschef van de penitentiare inrichting (PI). Met de minister en zijn staf werd gesproken over de samenwerking tussen Nederland en Suriname op het gebied van veiligheid en justitie. Middels het Makandra-programma is er gewerkt aan de capaciteitsopbouw van de Surinaamse politie, maar ook bij de brandweer en de penitentiare inrichtingen. Het ministerie kijkt uit naar een uitbreiding van het volgende Makandra-programma, maar wil ook de samenwerking buiten het programma langdurig uitbouwen. Gedeelde uitdagingen zijn bijvoorbeeld het aantrekken (en behouden) van jongeren bij de politie. Ook zijn er gedeelde uitdagingen als het gaat om georganiseerde misdaad en cyberveiligheid. De delegatie benadrukte ook dat veiligheid op de lange termijn de economische ontwikkelingen bevordert.

Tot slot heeft de delegatie een gesprek gevoerd met de heer Jair Schalkwijk, die ook heeft meegewerkt aan de IOB-evaluatie van het Makandra-programma en directeur van het NGO Instituut voor Kaderontwikkeling en Onderzoek in Suriname (NIKOS) is. Hij gaf onder andere aan dat een van de uitdagingen van het eerste Makandra-programma het capaciteitsgebrek was. Zowel wat betreft beschikbare mensen als geschikte opleiding. Een van de conclusies van de IOB-evaluatie was dat het programma gefragmenteerd was en doelstellingen van projectaanvragen niet altijd gespecificeerd werden. Ook benadrukte Schalkwijk het belang van een contextanalyse vooraf om relevante actoren en bestaande initiatieven te identificeren en de noodzaak om voortgang doorlopend te monitoren. Daarnaast sprak hij over de mogelijkheid partners buiten de overheid, zoals maatschappelijke organisaties of kennisinstellingen, nauwer bij het programma te betrekken.

Woensdag 8 juli

Op de laatste dag van het werkbezoek, bezocht de delegatie de haven van Paramaribo. Daar sprak de delegatie met een afvaardiging van Het Korps Douane Suriname en met de assistente van de Nederlandse douane-attaché. De medewerkers van de douane vertelden over een aantal ontwikkelingen, waaronder automatisering en de samenwerking met Nederland om grensoverschrijdende criminaliteit tegen te gaan. Zo heeft Nederland bijvoorbeeld onlangs een drugshond afgeleverd aan de Surinaamse douane. Ook werd verteld over de uitdagingen waarvoor de douane staat, waaronder de bewaking van de grenzen en de controle van goederen. Door de omvang en ondoordringbaarheid van het binnenland is controle daarop een grote opgave, die slechts met een beperkt aantal mensen en beperkte middelen gedaan wordt. Na het gesprek kreeg de delegatie een rondleiding in de haven, waarbij onder andere zowel de scanstraat voor containers als die voor pakketten is bekeken.

Het laatste gesprek tijdens dit werkbezoek stond gepland bij Staatsolie. In Suriname zal vanaf 2028 naar olie en gas worden geboord. Het Franse TotalEnergies zal naar verwachting 750 miljoen vaten olie gaan oppompen voor de Surinaamse kust. Staatsolie beheert de concessie en participeert ook zelf in de oliewinning. Zij verwachten uit deze winning ongeveer 2 miljard euro per jaar te gaan verdienen, oplopend tot in totaal mogelijk 26 miljard, cijfers die Staatsolie ook eerder met verschillende media gedeeld heeft. De delegatie sprak met de algemeen directeur van Staatsolie over een aantal uitdagingen waarvoor zij staan, waaronder de *local content*: het gebruik van lokale middelen, bedrijven en het aantrekken van juist gekwalificeerde lokale werknemers. Staatsolie noemt het belang van investeringen in de financiële infrastructuur van de overheid, bijvoorbeeld via de Comptabiliteitswet en het Spaar- en Stabilisatie Fonds Suriname (SSFS). Deze vormen het wettelijk kader voor het beheer van inkomsten uit natuurlijke hulpbronnen en zijn bedoeld om overheidsinkomsten te stabiliseren en ook om te sparen voor toekomstige generaties. Uit een Technical Assistance Report van het IMF van 2026 blijkt dat de overheid de implementatie en operationalisering van dit fiscale raamwerk nog niet afgerond heeft. Het IMF benadrukt het belang dit tijdig te doen. Ook uit het gesprek bij Staatsolie kwamen deze uitdagingen naar voren.

Bijlage 1: programma

Zaterdag 4 juli

- Briefing door de plv. ambassadeur van Nederland in Suriname en de Nederlandse politieattaché

Zondag 5 juli

- Bezoek aan Museum Bakkie

Maandag 6 juli

- Gesprek met de voorzitter van De Nationale Assemblée (DNA)
- Gesprek met commissie voor Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking van de DNA
- Gesprek met de president van Suriname
- Gesprek met de minister van Justitie en Politie
- Lunch met de senior specialist Suriname van de Inter-American Development Bank (IDB)
- Gesprek met de president en rechters van het Hof van Justitie

Dinsdag 7 juli

- Bezoek aan de Surinaamse Brouwerij
- Lunch met vertegenwoordigers van het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van Financiën
- Gesprek met de directeur van het Centrum voor Democratie en Rechtspleging (CDR)
- Gesprek met de vicepresident van Suriname

Woensdag 8 juli

- Bezoek aan de Surinaamse haven
- Bezoek aan Staatsolie